

Suon sijainti ja tila

Siikajoen Korsunperän kylän vierekkäiset suot, hietikoiden ympäröimät Valkeisneva ja Kaakkurineva, ovat Siikajoen sivuhaaran, Vuolunojan tuntumassa paikallisella vedenjakajalla. Vedenvälumissuunta on yleisesti ottaen pohjoiseen, Valkeisnevan itäosista ja Valkeisjärvistä kuitenkin itään kohti Vuolunojaa, Valkeisnevan luoteislaidalta länteen.

Kun Valkeisnevan ja Kaakkurinevan seutu on verraten tehokkaasti ojitettu, ovat kyseiset suot likimain luonnontilaisia. Soiden reunamien vähäiset ojat ovat vielä sijoitettu siten, että hydrologinen eheys on hyvin pitkälle säilynyt luonnollisena. Ojien läheisyydessä on muuttumia, samaten Pieni Valkeisesta hiekkaharjanteen läpi tehty oja on muuttanut alapuolisen suo-osan vettymäksi. Tämä salpaavan kaiston puhkaiseminen on ilmeisesti muuttanut Pieni Valkeisen pohjoispuolisen suon itäkulmauksen laajan vesirimmikon ruoppapohjaiseksi. Valkeisjärvestä Vuoluojaan laskevaa ojaa on perattu kauan sitten ilman mainittavaa vaikutusta. Molempien Valkeisjärvien rantahiekkaharjanteilla on kesämökkejä. Muutoin soiden ojittamattomilla osilla (Valkeisneva noin 210 ha, Kaakkurineva noin 45 ha) ei havaita ihmistoiminnan jälkiä. Valkeisneva ja Kaakkurineva ovat luonnontilaisenkaltaisia soita, Kaakkurineva erityisesti on jopa käytännössä luonnontilainen.

Suoyhdistymän ja kasvillisuuden luonne

Hiekkaharjanteet ja minerogeeniset juotit jakavat Valkeisnevan ekohydrologisiin osiin. Suon luoteisin alue on lähes puhdas keidassuo, Valkeisjärven eteläinen osa taas rahkakeidasrämeen (Fuscum-KeR) leimaama sekakompleksi. Kaakkurineva on muutaman pienkeidasosan sisältävä aapasuosysteemi, jonka hiekkakaistojen erottamat osat yhdistyvät hydrologisesti akviferisysteemiksi.

Valkeisnevan luoteinen osa-alue on laajalti kuljokeidasrämettä hyvin heikosti minerogeenisen kasvillisuuden sinnitellessä paikoin jo morfologisesti keidasmaisella osalla. Reunaosissa on rimpipintaista ja kalvakkarahkasammalen leimaamaa kasvillisuutta eräänlaisena leveänä laidealueena.

Valkeisnevan kaakkoisen osa-alueen juottien vedet saavat minerogeenisen luonteensa virratessaan muinaisten rantavallikaistojen läpi. Suo-osan läpi kulkevan sararämeiden vyön yläpäässä on ehtynyt rautapiiton kumpuhete, jossa on koko suon ravinteisin kasvillisuuslaikku, lettokorpi. Sen kasvistoon kuuluvat mm. sudenmarja, kultasammal, maarian- ja kaitakämmekä, lettorahkasammal maitohorsma ja mätässara. Kaakkoisen osa-alueen osin virtauspaitsioihin jääneet osat ovat laaja rahkakeidasräme ja Valkeisjärven etelä-laidan lyhytkorsikeidasräme sekä pienialaisemmat äärikarut rahkaräme- ja rahkaiset tupasvillarämekuviot.

Pieni Valkeisesta harjanteen poikki kaivettu oja on aiheuttanut karulle saranevalle suiston, ”keinoluhtaisen vettymän”, sara- ja ruoholuhtamuunnoksen. Siinä dominoivat pullo- ja vesisara pohjallaan ruoppaa ja vettä. Valkeisjärvestä itään laskeva muinoin perattu oja on nyttemmin täyttynyt suovehkalla.

Valkeisnevan suomalaisema on varsin avoin ja siksi vaikuttava. Luoteinen suo-osa on hyvin harvapuinen ja Valkeisjärven lounaispuolinen rahkakeidas on täysin puutonta lakeutta. Länsilaitaman kelokot tuovat maisemaan lisävaihtelua.

Kaakkurineva on kasvillisuudeltaan kirjava koostuen parin keidasrämealan lisäksi mm. karuista kalvakanevoista, karuista ruopparimpinevoista sekä lampireunuksen vaiveroisovarpurämeestä ja karusta rahkasammalrimpinevasta.

Kaakkurinevan itäiseen lahdekkeeseen on isovarpuisen kangasrämeen, karun lyhytkorsinevan ja aro-nevan rajaamana muodostunut jouhisaran, luhtavillan ja ruskopiirtoheinän luonnehtima arokosteikko. Kasvillisuudeltaan samanlainen aro on muodostunut itsenäiseen altaaseen laakealle harjumuodostumalle.

Kaakkurinevan maisema on jokseenkin pienipiirteistä. Osin jäkäläiset hiekkaiset rantavallit tekevät suosta ”pikkusievän”. Tiivispohjaisina arot ovat helppokulkuisia ja ulkonäöltään viehättäviä luontotyyppejä.

Valkeisnevan lettokorvet kuuluvat uhanalaisiin luontotyyppihin.

Suolinnuston yleispiirteet

Valkeisnevan ja Kaakkurinevan linnustoa ei liene selvitetty. Elokuun lopulla 2009 ei soiden pesimälinnustosta enää saa käsitystä; tuolloin noteerautuivat Valkeisnevan riekkoipoikue ja niittykirvinen sekä Kaakkurinevan kurkipari, teeri, tuulihaukka ja kuikkalinnun pesän kaltainen muodostuma aivan Kaakkurilammen rannassa. Näiden soiden ja niiden lampien pesimälinnusto jää siten tuntemattomaksi.

Valkeisnevan ja Kaakkurinevan merkitys soidensuojelun alueellisessa tarkastelussa

Valkeisnevan ja Kaakkurinevan suokompleksit ovat säilyneet harvinaisen luonnontilaisina. Ne ovat maisemallisesti edustavia, erityisesti liittyessään hiekkaisiin rantavalleihin ja kolmeen lampeen. Harjumuodostuman arokosteikot ovat maisemallisesti ja luontotyyppinä sinällään arvokkaita. Kaakkurinevasta osa on Metsäkeskuksen ympäristötukialueeksi hyväksymä. Molemmat suot ovat koillislaidoiltaan Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa (2006) merkityllä pohjavesialueella, johon nyt sijoittuvat kaksi vedenottamokenttää juuri Kaakkurinevan kohdalla. Välittömästi Valkeisnevan eteläkaakkoispuolella on kaavassa merkittynä Taarinnevan suojuottiväliköinen rantavallisysteemi arvokkaana harjualueena. Siten myös Taarinnevan alue tulisi kuulua samaan alueiden käyttösuunnitelman kokonaisuuteen.

Soiden alueellisen merkityksen täydellisemmät perustelut voidaan esittää kun on saatu suojeleusoista ja ojittamattomista suojeleuhjelmien ulkopuolisista soista riittävän kattava seudullinen käsitys.